

EESTI SPORDI-LEHT

№ 37

15. 9. 1931.

Toimetuse ja talituse
Tallinn, Uus tänn. 24
Telefon 444-28 Postkast 70

Ilmub teisipäeviti

Hind 15 senti

12. aastakäik
Tellimise hind:
aastas 6 krooni, kuus 60 senti

Soome võitis Balti üliõpilaste olümpiaadil.

Eesti ülekaalukalt Lätist ees.

Violetta Evers (Läti) hüppas kõrgust 145,5 sm., püstitades uue rekordi.

Reedel algasid Riias kuuendad Balti riikide — Soome, Eesti, Läti, Leedu — üliõpilaste olümpia mängud. Võistlused algasid hariliku tseremoniaga: kõnede ja hümnidega.

Algust tehakse 100 m. eeljooksudega, kus soomlased Virtanen ja Tolamo tulevad esikohtadele ning leedulased lõpuvõistlusest välja langevad. Lõpuvõistlusel tuleb meistriks Virtanen, kes kordab Soome üliõpilaste rekordi, mis püsib 11 sek. peal. Teiseks jäi lätlane Nusbeig, kolmandaks Tolamo.

Kuulitõukes

olid tagajärjed küllaldaselt rahuloldavad. Mehed järjestusid: Viiri, Soome 13,99 m.; Rosenberg, Läti 13,72 m.; Erikson, Eesti 13,34; Vookonen, Soome 13,27; Niggol, Eesti 12,11.

Kaugushüppes

eestlane Kotkas esines Soome värvides ning tõi hõimurahvale esikoha hüppega 6,91 m.; Kütis, Eesti 6,88 m.; Kekkinen, Soome 6,79 m.; Tam m, Eesti 6,64 m. Nagu neist tagajärgedest näha, oli võistlus vägagi terav.

100 mt. naistele

annab kaksikvõidu Lätile. Võitja on Elterman ajaga 13,5 sek. Teiseks tuleb Evers. Eestlannad Rezold ja Kõiv saavad kaks järgmist kohta.

Teravam oli võistlus 1500 mt.

kus kohtasid kolme riigi rekordimehed: Tiisfeldt, Janson Soomest ja Bertulis Lätist. Külma ilmaga mõjutas väga palju tagajärgi ning sellepärast jäi ka tulemata uus rekord. Peale väga kibedat heitlust võitjaks tuli Janson ajaga 4.13,2. Teiseks tuli Migla, Läti 4.13,4; Bertulis — 4.14,0. Eestlased Lugus ja Tiisfeldt pidid leppima neljanda ja viienda kohaga.

Odahaites tuli Eesti kaksikvõit.

Võitis Schütz tagajärgega 57,36 m., kuna Niggoli parim heide oli

V. KOROL,
võitis 400 m. jooksu.

Vasakul —
E. REISNER,
saavutas 110 m.
tõkkejooksus
teise koha.

Paremal —
N. KÜTTIS,
kolmiku ja kõrguse
võitja,
teine kaugushüppes.

57,13 m. Järgnesid: Viiri, Soome 52,44 m., Stahl Läti 52,22 m., Puskunigis, Leedu.

4x100 mt. teatejooksu

võitis Soome meeskond ajaga 45,6 sek., Läti aeg oli 46 sek., Eestil — 46,6 sek.

Esimese päeva järele oli

punktide seis:

Soome — 47, Eesti — 32, Läti — 27 ja Leedu — 1.

Väljaspool mängude kava oli 3000 m. käimine etteandmisega. Dalin, kes oli erakorraliselt heas vormis, võitis kõiki oma võistlejaid ning püstitas uue rekordi ajaga 13 min. 7 sek., kuna endine rekord kuulus samuti temale, kuid 13.26,8.

VIRUMAA SPORDIPÄEV

27. sept. Rakveres

22. septembr. ilmub „Spordileht“ Rakvere erinumbrina.

Võistlustele on annetanud „Spordileht“ eriauhinna maaorganisatsioonidele.

Teisel võistluspäeval

sadas tublisti vihma. Kuid vaatamata sellele saavutati häid tagajärgi. Kõiki üllatas Riia ülikooli naistudeng Violetta Evers, kes

kõrsushüppes ületas 145,5 sm.

mis on 5,5 sm. võrra parem senisest üliõpilaskonna rekordist ja 1 sm. võrra parem Läti rekordist. Teiseks jäi lätlane Elterman tagajärgega 130 sm. Eestlannad Rezold ja Kõiv ületasid 125 ja 120 sm.

Huvi keskpunktiks oli viievõistlus.

Kahjuks ei võistelnud kaasa soomlane Pelttonen ja eestlane Tam m. Esimene oli külmetanud ja haige, kuna teine odahaitel väänas välja jala.

Võitjaks tuli soomlane Viiri 3411,83 punktiga. Ta tagajärjed olid: kaugus 6,22 m., oda 50,10 m., 200 m. 25,2 sek., ketas 40,57 m. ja 1500 m. 5.6.2. Teiseks tuli soomlane Häkkinen — 3398,41 p. Eestlane Niggol jäi 3087,89 p. kolmandaks. Neljanda ja viienda koha said lätlased Stahl ja Grebsde.

200 mt. eeljooksudes

võitsid esikohad soomlased Tolamo — 24,4 sek. ja Virtanen — 24,6 sek. Eestlased pärisid teised kohad. Need olid Beckman ja Kuus.

400 mt. jooksus

võitis meistritiitli eestlane Korol — 53,5 sek. Teise koha kolmanda koha pärast tekkis tüli. Viimase sirge peale jõudes oli lätlane Musis teine ning kolmandaks 4 m. järeleolev eestlane Beckman. Viimane aga jõudis järele ning läbistas finiši ühel ajal lätlasega, kellele taheti anda 2. koht. Protesti läbiviimiseks eestlased ähvardasid loobuda edasivõistlemisest.

800 mt. jooksus

võitis J. Tiisfeldt (Eesti) ajaga 2.3.2. Teise koha päris soomlane Janson 2.3.5 sek., kuna 3. ja 4. koht läksid Läti üliõpilastele Migla ja Bertulisele.

Kõrgushüppes tuli Eestile teine kaksikvõit.

Esikohale pääsis Kütis kõrgusega 175 sm., kuna Sule 170 sm. teiseks jäi. Sama tagajärg oli ka lätlasel Karlbergil.

(Järg 5. küljel.)

Ilmusid müügile

„**Kauniar**“ paberossid. 25 tk. 25 snt.
Valmistatud eriti hääst tubakast.

Eesti 1931 a. iluduskuninganna Lilly Silbergi näopildiga.

Tartu Tubakavabrik — Tartu, Raekoja t. 18. Tel. 6-08.
Tallinna ladu V. Viru t. 5, Tel. 18-21.

Liikumise mõju ainevahetusele.

Sportlikud liigutused muudavad vere koosseisu.

„Spordilehele“ kirjutanud dr. med. Max Grünwald, Dortmundist.

Spordialadest väärivad loomulikult eriliselt eelistamist need, mis sooritatakse vabas õhus ning mille juures sellega kaasa mõjuvad peale liikumise veel vaba õhk ja valgus, võimalikult päike. Nende alade hulka kuuluvad käimine, jooks, märke ronimine, ujumine, jalgrattasõit, sõudmine, uisutamine, ratsutamine ja pallimäng.

Zunti koolis korraldatud uurimiste põhjal on tasasel maastikul käimisel jõukulutus järgmine: kiirusel 3,6 km. tunnis kaheteistkümnendik käidud maast kasvatatud keharaskusega; kiirusel 6 km. tunnis kümnendik käidud maast kasvataud keharaskusega; kiirusel 8,5 km. tunnis keharaskus kasvatatud kuuendikuga kaetud maast. Selle liikumise juures pingutuvad peaaegselt keha alumise osa lihaksed, mis moodustavad umbes 56 prots. kogu lihakestest; hapniku tarvitamine oleneb käimise kiirusest ja on 3—5—10-kordne, kuna hingamise sügavus kasvab 2½—3—6-kordseks võrreldes rahulikult püsivuse ajal. Närvisüsteem ei leia pingutamist.

Kiirema jooksmise juures Marrey arvestuste järele on jõukulutus iga 1,6 mt. pika sammukohta 24,1 meeterkilogrammi. Jooksmine seab üles erinõudmised vere ringvoolule ja hingamisele. Kestvusjooks aeglaselt tõusva intensiivsusega on vähem pingutustõudev kui kiirjooks. Sportlikul mäkketõusmisel mõjub pingutus peaaegselt südame ja kopsu peale; pingutus kasvab kaldeenuriga suurusega.

Zuntzi järele võib 75 kilogrammi kehakaaluga täiskasvanud inimene päevas saavutada 300.000 meeterkilogrammi. Seda saame keskmise 10 prots. tõusu juures 2.200 mt. kõrgusele. Kui lahikutakse käidavatele teedele ja alustatakse ronimist, siis ühenduses tähelepanu pingutamise ja teadmise allakukkumise hädahüst mõjutavad teatud määral ka närvisüsteemi.

Kopsude väljaarendamiseks on jooks soodsam spordiala, kuna see võimaldab ajas ja ruumis häid võimalusi ning on igalpool kergelt sooritav. Katsed on näidanud, et suusatamise harjutamisel õhuvahetus minuti jooksul kasvab, kuigi hingamise arv tihti langeb. Viimast Everesti mägestiku ekspeditsioonist teatab Hingsten, et kõrgustel 4.200—6.700 mt. vahel ebameeldivalt on mõjunud lühihingamine, kuna hingamise tihedus kasvab rohkem kui hingamise sügavus: 8.100 mt. pealt üks osavõtjatest pidi iga sammu juures 7—10 korda sügavalt hingama.

Mägestiku kliima on end mõjuvalt tunda annud sportliku tegevuse juures. Seda võis märgata madalmaa jääpallimeeskonna juures, kes Dävoses mingit võitu ei saavutanud, kuna enne võistlust kohale jõudnud mängijad võistluse ajal väga kannatasid hingamise puuduse tõttu. Kui aga aasta hiljem sama meeskond 8 päeva enne võistlust kohale sõitis ning võistluseni harjus mägestiku kliimaga,

siis võis sama meeskond võitjaks tulla.

Sportlikud pingutused mõjuvad väga vere koosseisule. Pikaajalise jooksu järele tugevalt ärritatakse verevalmistamise organe. Rautmann ja Egoroff leidsid peale 1500, 2500, 3000, 8000 ja 10.000 m. jooksmise punaste ja valgete verekehaksete arvu suurenemist; nimelt kasvas punaste kehaksete arv 100—400.000 võrra ja valgete arv 200—4.800 võrra vere ühes kantmillimeetris. Need tähelepanekud toimetati otsekohe peale jooksmist ning käimist. Vere muudatused peale pikema maa katmist kestavad isegi järgmise päevani. Rautmann korraldas oma mõõtmisi noorte juures, kes jooksid murdmaad. Egoroffi tähelepanekud on pärit jooksudest 3000 ja 8000 mt. peale ja 10 kilomeetri käimisest täieliku sõjaväe varustusega. 40 km. jooksu järele võis tähelepanna punaste vereliblede kahanemist, kuigi valgete arv oli kolmekordistunud. Viimaste juurekasvu konstateeris ka Caspar Saksa kehakasvatuse ülikooli naiskasvandikkude juures peale 100 mt. jooksu.

Hapniku puudus suurtel kõrgustel kutsub esile punaste liblike arvu kasvu, kuna need on hapniku kandjad; nii 5500 mt. kõrgusel punaste vereliblede arv kasvab 4.880.000 pealt 8.320.000 peale kantmillimeetri veres, ilma et hapniku hingamine 6300—8100 mt. kõrgusel kergendust oleks toonud. Kuigi senised tähelepanekud ja uurimused pole võimaldanud seletada vere koosseisu muudatuse põhjusi pingutavate lihaksete töö juures, on siiski näha, mis tähtis mõju tal on verekoosseisule.

Kaunaaegsel viibimisel pimedas kahaneb punaste vereliblede ja vere värvainete arv; vastupidi päikesepaiste, Lenkei poolt korraldatud tähelepanekute, järele tõstab valgete ja punaste vereliblede arvu 8 prots. võrra. Päikesepaiste kosutav mõju närvisüsteemile on seletatav valguse kui ka soojuse mõjuga. Ainete vahetus samuti mõlemi mõjul muutub. Süsihappe sünnitamine päikese paistel madala temperatuuri ja liikumata õhu juures kahaneb. Vastupidi kasvab liikuva, vaba õhu käes. Kasvava kiirgamise juures kahaneb süsihappe moodustamine ning jääb päris väikeseks kuum õhu juures. Näha pruuniksminek on organismi enesekaitse kahjuliku kiirtemõju vastu; näha pigmenteerimisega kui organismi kaitseabinõuga takistatakse põletikku sünnitavatel lühilainelistel kiirgedel läbipääs absorbeerimise tõttu, kuna läbipääs võimaldatakse ainult pikalainelistel kiirtel. Edaspidine näha värvumine kindlustab kõrgemal määral põletiku nähte vastu; kollanahaline, kelle nahk oma koosseisu poolest on kaitstud põletamise eest, ei lähe kunagi pruuniks ning ka päikese käes ei avalda põletamis tundepeale selle veel teistele elunditele ja aitavad vahetada happeid. Päikese kiired sisaldavad soojuse, valguse ja ultravioletti, seega keemil-

si kiireid. Kõrges mägestikus on lühilaineliste kiirte arv rikkalikum, valguse ja soojuse kiireid rohkem suvel; talvel on kiirgamise kogu tunduvam, kuna soojuse kiired rohkemal, ultravioletti kiired vähemal määral esinevad. Madalmaastikus tungivad esile soojuse- ja valguse, merekliima juures suvel aga ultravioletti ja valguse kiired.

Töö võime piiramine avaldub vähiimuses. Energiat arendavad ained kasutatakse ära; töötavates elundites, lihaksetes ja ajus kogunevad vahetatud ained ja kasutatud produktid, mis vere ringvoolu abil edasi kantakse. Puhtakuulise lihaksete töö juures mõjutatakse närvistüsteemi; sellega väsivad mitte ainult lihaksed, vaid ka närvikeskused ja meeled. Üksikute töötavate elundite väsimus läheb hiljem üle kogu organismile.

On vajalik töö läbi tekkinud väikesed ja suured kahjurid eemaldada. Ühekülgne ja enamikus liigselt koormatud elundite üksiksüsteem tuleb tasakaalustada korrapärase kehakultuuriga. Tänavate tolm ja rikutud õhk ühes sisaldate mürgidega tuleb kõrvaldada viibimisega vabas värskes õhus. Tuleb aga hoolitseda, et ka vaim teritamist leiaks. Seda saavutatakse vabas looduses, kaugel üksluisusest ja suurlinna müra, kus tulevad tundideks unustada majanduslikud mured ja sotsiaalne kiibedus.

Sportliku tegevusega mõjutatakse tunduvalt inimese üldisele ainevahetusele. Keha energiatarvitus kasvab suurelt ühes kordasatava tööga. Sellega on ka vajalik toiduainete tarvidust suurendada. Üldiselt soovitatakse suurendada taimevilja söögi hulka. Inglise soovitavad suurendada loomariigi munavalge hulka. Üldiselt on õige seisukoht, et toidunormi suurendamine tuleb katta kõrgevärtuslike toiduainete kasutamise, kuna vähe toitvad ained seedimiselundeid asjatult koormavad.

Terve inimese toitmine peab sündima ühtlaselt taime- ja loomariigi ainetega, et kõrvaldada ühekülgset organiliste toitainete eelistamist ja rikkal. soolasisaldavate värske taimete kõrvalejätmist. Taimeriigi munavalge on üheväärne loomariigi omaga, kui see keetmisega ja peenendamise katkest vabastatakse. Talvel täidavad konserveeritud aia- ja puuviljad värske aset, kuna nad hoiavad eemale liigset lihatarvitamist, vaatamata sellele, et kasutatava hulga ja muutunud soolasisaldavuse tõttu ei vasta väärtuselt värske taimetele. Terve inimene valib instinktiivselt toitmiseks kõige õigema, milleks talle maitse juhina teed näitab. Et katta tarvidust vajab terve inimene toiduaineid, mis mõõduka töö juures 35—45 soojusüksust kehakaalu kilogrammi peale põlemise läbi, s. o. seedimise teel, kehale annavad. Kui inimene sööks ainult toorelt toiduaineid, siis võiks kasutada vaid sarnaseid saadusi, mis head maitsevad. Vastandina

loomale on inimese kasutada abinõud, mis võimaldavad toitu valmistada mitmesuguste lisandustega maitsekohtaselt, s. o. segada mittemaitsevad ained sarnastega, mis maitset annavad.

Üldise korra juures peab olema kaks peasöögiaega ja 2 väiksemat. Peasöögiaja järele peab 3—4 tundi, kerge söögiaja järele 1—2 tundi vahet pidama järgmise söögini ning alles 3—4 tundi peale peasöögiaega magama heitma. On soovitatav, et iga söögiaja eel oleks lühike, umbes veerandtunniline puhkus; see peaks aset leidma ka poole tunni kestvusel peale peasöögiaega. Omäti on seedimisele hea ka väike liikumine peale söögiaega. Esijoonel tuleb aga küllaldast aega leida toidu läbinärimiseks.

Täiskasvanu peab sööma sellekohaselt, palju ta energiat kulutab päevase töö jaoks. Seda määratakse toiduaine põlemisväärtusega, kalooriaga. Keskmise kehalise töö juures 70 kg. kaaluv täiskasvanu vajab: 105 gr. seeditavat munavalget, 56 gr. rasva ja 500 gr. süsiniiku, mis annavad põlemisel 5000 kalooriat. Istuv inimene vajab vähemalt 85 gr. munavalget, 56 gr. rasva ja 400 gr. süsivesiniiku.

Sportliku töö abil üksikutes kehaorganites, mis eriliselt pingutuse osaliseks langevad, leiab aset tugev vereringvool, tema ainevahetus tõuseb väga tunduvalt. Tegevates organites leiab aset põhjalik aine uuendamine, mida meie ei leia mittetegevate organite juures.

Spordiäri Resev-Resel

Tallinn, Toompuiestee 19
Telefon 430-19.

Soovitab oma valmistatud

spordi- ja võimlemiseabinõusid.

Täielikum spordiäri Eestis
KAUBAMAJA
„SPORT“
Tallinn, S. Karja 18.
Kõnetr. (2)23-00

Õpilastele
suures valikus:

Võimluskinge,
Võimlussärke,
Võimluspüksa,
Võimluspensoriumi jne.
Peate selle kõik sporditarbed.

Paremuse määramine spordis vildakul teel.

Tagajärje hindamisest protsentuaalselt maailmarekordile ja selle reformist.

„Spordilehele“ kirjutanud Alfred Kärnsa.

Võistlemisperioodide lõpul võib leida pea alati ajakirjades ja ajalehtedes kokkuvõtteid ning hinnanguid edukuse üle sportlises tegevuses. Võrreldakse üksikuid saavutusi nii omavahel kui ka välismaa parematega ja tõmmatakse perspektiive. Üheks tüübiliseks standardhindamiseks on kujunenud protsentuaalne arvestus maailmarekordidest — asjaolu, mille tekkelugu tuleb kirjutada üheltpoolt agaralt teotseva taibu, teiselt poolt aga viletsa matemaatika tundmise ja kehva intuiitiivse kontrollimisvõime arvele.

Möödunud hooajal kergejõustikus saavutatud tagajärgedest leiti olevat parima F. Beldinski 5000 m. ning tunti vähe inimestega seगतud peitumust, et G. Sule „fenomenaalne“ odaheide (üle 65 m.) polnud kaugeltki selle vääri-line, nagu see seisis ühes ajalehes*). Kas on lood tõeliselt sellised? Asume nende ligemale vaatlemisele. On vist igaihele selge, et me tagajärje hindamisel ei hinda ju saavutise arvulist väärtust, vaid saavutise jaoks tarvisminevat tublidust — teiste sõnadega, tarvitatud lihaspinget, jõudu. Nüüd on mindud välja ekslikust seisukohast, et kulutatud pinge ja saavutise arvuline väärtus on lineaarses vastavuses (Joonis 1), s. t., et kui

üheheadused, s. t. kui mõlemate alade maailmarekordid loeme inimese maksimaalseks võimeks, milleks kulutatud jõu tähtsime 100 protsendiga, kas siis nimetatud tagajärgede saavutamiseks kulub ka võrdne protsent jõudu? Olümpiaadil võivad kolm 69 m. oda-meest 75-prots. tõenäosusega tuua kolmikvõidu, kuna 3 11,0 meest sama tõenäosusega kukuvad välja esimesel eeljooksul. Millest on see tingitud? Kas sellest, kui öeldakse, et inimesed harjutavad enam jookse ja on siis selle tasapinna kõrgele kruvinud, nagu tavaliselt väidetakse. See vastus kindlasti ei rahulda. Suurte arvude seaduse järgi pole millegagi põhjendatud selline eraldumine — küll aga on loomulik oletada, arvestades inimese psüühilisi omadusi, et siis hakatakse siirduma väheharrastatud aladele. Siin ei jää muud üle kui konstateerida, et

69 m. odaheide on sootuks raskem pala kui 11,0 sek. 100 m. jooks,

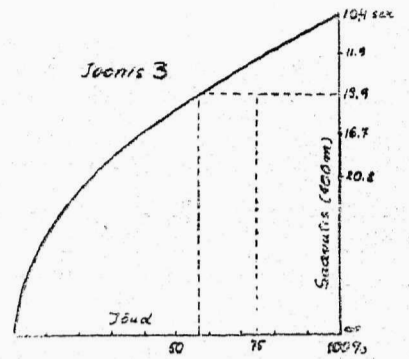
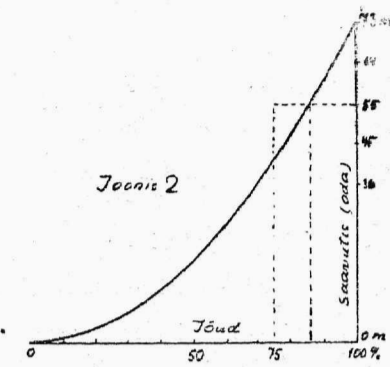
juhu kui mõlemate alade maailmarekordid loeme üheväärtuslikkudeks. See on ka intuiitiivselt selge, et sprinteril, kes on max. võimega 10,4 sajase meetris, on 11,0 sek. sama distantis katta palju kergem kui odaheitjal, kelle max. võime ulatub 73 meetrini heita 69 m., sest andmed näitavad, et heiteseeria alamraja langeb kindlasti alla selle. Viimased kaks tagajärge kuuluvad pingutusvõimelt pea samasse klassi ja sellepärast ei sigine sinna vahele nii palju odaheitjaid kui on sprintereid 10,4 ja 11,0 vahel.

Asjaolu saab selgema põhjenduse, kui matemaatilist käsitust viisi rakendada. On teada, et konstantse massi juures kiirendus muutub võrdeliselt jõuga (Newtoni sead. $J = ma$, kus $f = \text{õud}$, $m = \text{mass}$ ja $a = \text{kiirendus}$). Kiirendusega võrdeliselt muutub kiirus ($v = at$, kus $v = \text{kiirus}$ ja $t = \text{aeg}$) ja kiiruse ruuduga võrdeliselt viskete kaugus ja kõrgus (kaugus $h = \frac{v^2 \sin 2a}{g}$ ja kõrgus

$H = \frac{v^2 \sin^2 a}{2g}$, kus a on tõusnurk ja g raskustungi kiirendus), seega siis muutuvad lennutee dimensioonid võrdeliselt jõuruuduga,

meil on tegemist ruutfunktsiooniga, mitte lineaarsega.

(Joonis 2). Siit selgub, et 55 m.

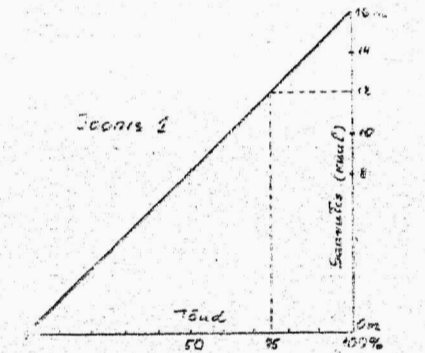
odaheide nõuab juba suurema pingutuse kui 75 prots. maailmarekordist, mille annab protsentuaalne arvestusviis. Jooksus sellevastu saavutatakse tagajärg pidevalt mõjuva jõu mõjul, kusjuures kiirenduse pärssimiseks mõjuvad mitmet liiki hõõrumise jõud (maapind, liigesed) ja keskkonna takistus (õhk). Matemaatiline arutus näitab, et sellisel juhul on kiiruse kasv esimeses läheduses võrdeline jõu ruuduga, me saame ruutfunktsiooni teise telje suhtes.

me saame ruutfunktsiooni teise telje suhtes.

(Joonis 3). Siit selgub jälle, et 13,9 s. 100 m. ajaks ei nõua mitte 75 prots. maailmarekordi saavutamise võimest, vaid hoopis vähem. On selge, et ei tohi lugeda võrdheadeks 13,9 sek. 100 m. ja 55 m. odas. Tõelikult on olukorrad vähe keerulisemad ja mõlemad kõverad ei lähe nii palju lahku nagu see joonistel, sest juba ainsamgi lisafaktor, õhutakistus, muudab viskete kõrgema järgu paraboliks, mille tõttu viskete kõver õgveneb kuid loendamatud takistused jooksus muudavad jooksude kõvera kumeraks. Kõveraid ei saa teoreetiliselt leida, sest ei ole teada lihasjõu poolt tekitatud kiirenduse olenevus mitmesuguste pingete korral (oda, kuul). Selle annaks aga küllaldane statistiline uurimus, milliseid senini kahjuks pole teostatud. Et aga eelpool toodud kõverad esimeses läheduses õiged on, näitab statistiline andmete võrdlus. 13,0 sek. 100 meetris on naistelegi kergelt kättesaadav aeg, aga protsentuaalselt temaga üheväärtuslikud on kauguses 6,40, teibas 3,50, kuulis 13, kettas 41, vasaras 46 ja odas üle 58 m. Üks on aga selge, hüpetes ja eriti visketes on tagajärje kaal suurem kui näitab vastav protsent ja jooksudes jälle vähem. Sellega ei ole sugugi õi-

gustatud meeste olümpiaadile saatmine ja auhindamine suurematel võistlustel maailmarekordi suhtes saavutatud parema protsendi tõttu. Kahe erineva kaalu tõstja paremuse määramiseks võib kaunis julgelt protsentuaalset arvestusviisi kasutada, sest sel juhul ei ole kõverate lahkumine suur. Öigustatud ei ole see aga mitmet liiki alade juures, nagu seda on kergejõustikus. Siis kaoksid kurioosumid!

Me hindame ju võimeid praegu maakeral elavate inimeste suhtes ja suhteliselt õige hinnangu võimetes annab koht paremuse järjekorras. Kui järjekorra määramine on võimetu küllalt kaugel seisva tagajärje tõttu, siis võib vahemiku ekstrapoolida, mis siiski õigem on kõigist võimalikest võrdlemisviisest. Sellejuures tuleb vahemiku määramiseks võimalikult palju andmeid saada. Kui näiteks 30 maailma parimat sprinterit mahuvad 10,3 ja 10,9 vahele ja 30 parimat odaheitjat 73 ja 63 vahele, siis kui loeme 10,3 ja 73 üheväärtuslikeks, tuleb selleks ka lugeda 10,9 ja 63. Vahemikku võib siis lineaarselt interpoolida aga ka vähe ekstrapoolida, sest küllalt väikeses vahemikus on lubatud kõvera aproksimeerimine sirgega. Nii saame siis, et 11,2-le vastab 58 m. Andmed on siin võetud juhuslikult ja täpsemat hindamist ei saa varem tarvitada kuni sellelaadiline statistiline materjal teaduslikult läbitöötatud on. See annaks õiglase skaala võimete hindamisel ja lubaks ka parandusi tuua kaunis vildakal alusel seisvasse 10-võistluse tabelisse. Siis selguvad ilmselt alad, kus oleme taha jäänud (teivas, vasar) ja need, kus oleme paremad. Selline liigitus määrab suurima tõenäosusega õige koha praegu valitavas inimvõimete järjestuses.

näit. kuulitõukes maailmarekordi saavutamiseks (vähe üle 16 m.) kulutatud jõu võrdsustame 100 protsendiga, null tagajärjeks tarviliku jõu 0 protsendiga, siis iga teise tagajärje jaoks kulutatud jõud on võrdeline oma protsendiga (12 m. vastab 75 prots.) —

tagajärg, kui funktsioon jõust, esitab graafiliselt sirgjoone.

Tegelik vaatlus toob esile aga rea kurioosumeid. 100 m. tagajärjele 11,0 sek. vastab, näiteks, odas 69 m. Kas on nüüd mõlemad

*)Enne uut odaheite rekordit.

Võitja

Arkadi Avertshenko järele.

Kui keegi lugupeetud lugejaist sattub kunagi Soomelahe rannikule ja leiab sealt Merijärve külakese, mida kohalikud elanikud armastavad nimetada linnaks, ärgu siis neist keegi seal nimetagu minu nime... See nimi paneb kindlasti kiruma kõik sealsed elanikud.

Alul ei teadnud ma midagi Merijärve olemasolust, suvitades kilomeetrit kolmikümme eemal Kuomäe külas.

Elasime seal kahekesi, — mina ja mu väike jaht, millega vahetevahel ette võtsin väikseid lõbusõite.

Kolm päeva peale suvitamise algust, kuulsin, et külavanem on nimetanud silla, mille serval seis- sis mu paat — „Jaht-klubiks“, minu enese aga klubi presidendiks.

Alul mõtlesin hüljata auni-me, mida ma ära polnud teeninud, ent pärast küsisin, et miks ei peaks ka mina olema kord president?

Olgu mis oli, kuid Kuomäe jahtklubi ja minu, selle presen- di kuulsus levis peagi ümbruskon- nas sedavõrt, et otsaga Merijär- vele jõudis.

Minul pole enese arvates mingi-

sugust süüd, kuna asjaalgatajaks olid ikkagi nemad...

II

Ühel päeval sain järgmise trüki- tud kirja:

Merijärve spordi ja kehaliku

tervise arendamise selts.

Kuomäe Jaht-Klubi presidendile

härä Arkadi Avertshenkole.

Austatud härä!

Merispordi edendamise ja aren- damise mõttes teeb Merijärve selts Teile ettepaneku korraldada purje- kate võidusõitu kiiruse peale, vali- des võidusõidu lõpppunktiks meie linna.

Võidusõitjate ergutuseks määra- me järgmised auhinnad: esimesele — karika ja kuld rinnamärgi; teisele ja kolmandale — diplomid.

Võidusõitu palume alata lähemal pühapäeval kell 2.

Nõusolekut palume teatada.

Austusega esimees

V. Mutonen.

Istusin kohe laua taha ja kirju- tasin järgmise vastuse:

Kuomäe Jaht-Klubi

Merijärve spordi ja kehalise

tervise arendamise seltsi

presidendile

härä V. Mutosele.

Austatud härä!

Kuomäe Jaht-Klubi, harutades erakorralisel koosolekul Teile ette- panekut, tänab Teid selle eest ja võtab tehtud ettepaneku ühelhää- lel vastu.

(Järg 6. küljel.)

Euroopa esivõistlused ujumises.

(Algus 4. küljel.)

1. Braun, Hollandi 5 :42,0
(Uus Euroopa rekord).
2. Cooper, Inglise 5 :54,0
3. Godard, Prantsuse 5 :55,4
4. Baumeister, Hollandi 6 :21,2
5. Davies, Inglise 6 :22,0
6. Delbort, Prantsuse 6 :46,4

Kogu võistluste peanumbriks ja huvi keskpunktiks oli

1500 mtr. vabaujumise finaali.

Siin lootsid prantslased kindlasti võita, et osagi tuska peletada, mis seni võistlused toonud. Nende Taris võidab, ta peab võitma ütlevad prantslased. Tema starti ilmudes publik aplodeerib kestvalt ja vaimustatult. Võistlus algab. Taris surub teistest ette. 400 mtr. peal on ta ees 8 mtr., aeg 5 :14,0. Castoli, Perentini, Hallassi järgnevad ühes reas. Mõlemad itallased ja ungarlane võitlevad elu ja surma peale ja muutuvad iga meetri järele Tarisele hädahooldamiseks. 800 mtr. järele mõõdukalt Tarist Perentini ja varsti ka Hallassy. Võistluste lõpp kuulub kahele viima-

sele, kes omavahel õudset võistlust jätkavad. Publiku suure juubelduse saatel võidab Hallassy. Perentini ei pidanud vastu, ta oli finiši jõudes täiesti läbi, ega suutnud enese jõul veest välja tulla. Halvemini käis Tarisi käsi, kuna sama publik, kes ta vettaminekuul suurte poolehoidu avaldas, teda nüüd veest väljatulles vilega vastu võttis. Nii muufluk on massi poolehoid.

1. Hallassy, Ungari 20 :49,0
2. Perentini, Itaalia 20 :50,4
3. Cartoli, Itaalia 21 :09,4
4. Taris, Prantsuse 21 :13,8
5. Roig, Prantsuse 22 :35,2
6. Tiilikainen, Soome 22 :44,4

Tornhüpetes tuli Euroopa meistriks

1. Staudinger, Austria 111,82 p.
2. Neuman, Saksa 108,90 "
3. Riebschläger, Saksa 107,96 "
4. Olander, Rootsi 97,30 "
5. Vajda, Ungari 59,20 "
6. Billard, Prantsuse 93,00 "
7. Ballasz, Tschehhi 90,18 "
8. Niemeläinen, Soome 90,16 "

Veepalli võistluste tabel.

	Saksa	Austria	Belgia	Prantsuse	Ungari	Rootsi	Tscheh.	Värvaid	Punkte
Saksa	—	5 : 1	3 : 3	4 : 1	2 : 2	4 : 2	3 : 1	21 : 10	10 II
Austria	1 : 5	—	0 : 0	1 : 5	0 : 13	3 : 2	3 : 2	8 : 27	6 III
Belgia	3 : 3	0 : 0	—	4 : 2	2 : 9	4 : 2	3 : 4	12 : 20	5
Prantsuse	1 : 4	5 : 1	2 : 4	—	1 : 12	4 : 4	1 : 2	14 : 27	3
Ungari	2 : 2	13 : 0	9 : 2	12 : 1	—	12 : 1	4 : 1	52 : 7	11 I
Rootsi	2 : 4	2 : 3	2 : 4	4 : 4	1 : 12	—	2 : 1	13 : 28	3
Tschehoslovakkia	1 : 3	2 : 3	4 : 3	2 : 1	1 : 4	1 : 2	—	11 : 16	4

Võitja.

(Algus 3. küljel.)

Täna ühtlasi auhindade eest, on mul au Teile teatada, et võidusõit algab lähemal pühapäeval kell 2.

Austusega

peapresident
Arkadi Avertshenko.

III

Saabus lähem pühapäev.

Einetasin rahulikult, riietusin, istusin kella kahe ajal oma jahile, päästsin purjed valla ja hakkasin aeglaselt liikuma minule tundmatu kummalise Merijärve poole.

Sõit osutus väga armsaks, vaikselt purjetuseks. Kuna kuhugi tõtata ei teadnud, vilistasin endamisi lõbusalt ja suitsetasin sigarit.

Kohates teel kalureid, küsisin neilt, kui kaugel on veel Merijärv?

„Ligidal“, vastati. „Ainult kilomeetrit kaks-kolm.“

Ja õigus, minuti kümne möödudes hakkas paistma hiigla kalju, selle taga liivane kallas ja taamal rühm majakesi ning väike sild roheline auvaravaga, mille ümber askeldas suur rahvahulk.

Suunisin oma tähelepanu purjedele, juhtisin paadi silla poole, pöörasin külje ja — minut hiljem tõstis mu õhku kümmed käed... Daamid kinkisid hulganähtiselt...

Randlased ise on küll külmad ja aeglasel, aga paraku oli siin ka süvitajaid linnast. Need tegid nüüd lärmi, aitasid tõsta üldist

elevust ja kihutasid ka teisi sellega tegevusele.

„Elagu!“ hüüdsid kümmed suud. „Elagu Avertshenko, esimene ja hisõidu harrastaja, tubli sportlane ja võitja! Elagu!“

Mu süda värises uhkusest ja rõõmust. Tundsin ennast kangelasena. Mu pea kerkis ikka kõrgemale ja kõrgemale, silmad särasid...

Oh, mu vaene, kauge emake. Miks, — miks ei ole sa siin? Miks ei või sa rõõmustada oma poja edu üle ja näha ometi kord temale juubeldamas rahvast?!

„Teised — on nad veel kaugel?“ küsis keegi kui rõõmuhoisikend vähe vaibusid.

„Ei tea tõesti“, vastasin avameelselt. „Ma ei näinud kedagi.“

Kohalolijad sattusid uuesti eksitaasi.

Keegi preilike andis minule kimbu veripunaseid roose ja küsis häbelikult:

„Teie lendasite vist nagu nool?“

„Aga ei, armuline... Sõitsin endamisi tasa, ega rutanudki.“

Keegi ei uskunud seda.

„Anname temale kätte kohe auhinnad“, tegi keegi ettepaneku. „Miks oodata teisi? Kes teab kunas nad saabuvad.“

Katsusin protesteerida, laususin, et selline varane auhindade jagamine pole sugugi kooskõlas spordimäärustega. Juubeldav rahvahulk ei pannud aga tähele mu sõnu.

„Andke talle kohe karikas ja rinnamärk!“ kisendas keegi.

Tallinna, Tartu ja Pärnu.

Saksa seltside vahelised kergejõustikuvõistlused.

6. ja 7. sept. peeti Tartus kolme saksa seltside vahelisi kergejõustiku võistlusi, millest osa võtsid: Tallinna-Eestimaa Spordiselts, Pärnu Saksa Spordiselts ja Tartu Võimlemiseselts. Pühapäeval peeti võistlused läbi vihma, samuti esmaspäeval sadas hoovihma. Paremad mehed olid Tallinnal — Vendrich, Tartul — Stackelberg, Nesterov ja Pärnul — Beckman, Schmidt ja Kuus. Halva ilma tõttu erilisi tagajärgi ei saavutatud.

Tehnilised tulemused:

100 m.: 1) Vendrich, Eestimaa Sp. S. — 11,9; 2) Kuus, Pärnu Saksa Sp. S.; 3) Beckman, sama.

400 m.: 1) Beckman — 53,8; 2) Kuus — 55,0; 3) Nesterov, T. V. S. — 55,3.

1500 m.: 1) Nesterov — 4,35,6; 2) Bosse, E. Sp. S. — 4,38,8; 3) Raack, T. V. S. — 4,51,8.

Kuul: 1) Stackelberg, T. V. S. — 12,07; 2) Schmidt, PSSS — 11,35; 3) Gentz, TVS — 10,87.

Ketas: 1) Stackelberg — 35,30;

2) Caye, ESS — 33,21; 3) Gentz — 31,68.

Oda: 1) Stackelberg — 42,85; 2) Pusta, TVS — 42,42; 3) Caye — 39,08.

Kõrgus: 1) Schmidt — 175; 2) Falk, ESS — 165; 3) Stackelberg — 160.

Kaugus: 1) Beckman — 630; 2) Klausen, TVS — 604; 3) Stackelberg — 603.

Teivas: 1) Schmidt — 300; 2) Klausen — 300; 3) Vedler — 290.

4x100 m. teatejooks: 1) Eestimaa Sp. S. — (Falk, Martinovsky, Weiss, Vendrich) — 47,2; 2) Tartu Võiml. Selts — 48,6; 3) Pärnu Saksa Sp. S. — 49,0.

800+400+200+100 m. teatej.: 1) Pärnu Saksa Sp. Selts — (Beckman, Kuus, F. Kuus, Brede) — 5,45,7; 2) Tartu V. Selts; 3) Eestimaa Sp. Selts.

Viievõistlus.

200 m.: 1) Stackelberg — 26,4; 2) Martinovsky — 26,6; 3) Gentz — 27,0.

Kuul: 1) Stackelberg — 12,00; 2) Schmidt — 11,35; 3) Gentz — 10,87.

Kõrgus: 1) Schmidt — 175; 2) Stackelberg — 160; 3) Gentz — 150.

Oda: 1) Stackelberg — 40,56; 2) Gentz — 39,89; 3) Caye — 36,35.

1500 m.: 1) Schmidt — 5,10,9; 2) Gentz — 5,13,4; 3) Stackelberg — 5,25,0.

Viievõistluse võitis — 1) Stackelberg; 2) Schmidt; 3) Gentz.

Seltsidest võitis Tartu Võimlemise Selts — 109,5 punktiga, teiseks Pärnu Saksa Sp. Selts — 89,5 p. kolmandaks Eestim. Sp. S. — 74 p. Tartu V. Selts võitis kultuuromavalitsuse randkarika teistkordselt ja jäädavalt.

vastutulelikkusest. Tõepoolest peaksin saama ka järgmised auhinnad, kuna võin pidada ennast teisekski võitjaks. Aga — jumal nendega!“

Kisa, ovatsioonide ja suudluste saatel kargasin jahile, tõstsin purjed ning suundusin merele. Merijärve sportlased ja elanikud istusid aga sillale, sirutasid jalad vee lähedale ja hakkasid ootama minu kaasvõitlejaid, ise popsides piipe ning vaadates laiale lagedale merele...

Eesti Spordi Tarbenõude O/Ü

TALLINN, Pikk t. nr. 47
Tel. (2) 10-02.

Soovitab suviseks hooajaks:

jalgpalli, kergejõustiku,
tennis ja muid

spordiabinõusid

suures valikus.

Võtsin auhinnad vastu arutades endamisi:
„Olgu kuis on, aga üks tulnud ma tõesti ju esimeseks?! Oleks ju imelik ära öelda teiste lahkusest ja

Jalgpall.

Järgmine „Spordileht“ Rakvere erinumbrina.

1931. a. liiduklassi esivõistlused.

Puhkekodu - NTH klubi 7:0 (2:0)

Suurim tagajärg tänavustel esivõistlustel.

Pühapäeval kohtasid Tallinnas kaks värskemad liiduklassi meeskonda Puhkekodu ja Narva Tenmis ja Hokiklubi esivõistluste tsükli. Raske oli ennustada võitu. Kord kevadel kaotas Puhkekodu Hokiklubile 2:0.

Mäng algab R. Silberi juhtimisel. Kohe alustab Puhkekodu surumist ja püsib esimene veerand tundi ülekaalus, saavutades esimesel poolajal kaks väravat, üks meist löödud 11-meetrilisest trahvilöögist. Peale kahe värava saa-

utamist muutub mäng lahtiseks, kord minutit kümme on jälle Hokiklubil ülekaal, kuid väravat ei suuda nemad saavutada.

Teisel poolajal mäng muutub veel elavamaks ja liig jõuliseks. Nügemist, kätega kinnihoidmist, ohtlikult peale jooksmist on küllaldaselt. Teisel poolajal ehk küll mäng lahtine, saavutab Puhkekodu veel 5 väravat. Enamus väravaid tuleb panna Narva väravahi arvele, kes lasi läbi püütavad väravad. 7:0 on ka esivõistluste väravate rekord.

Sport-TJK 3:0

Jalgpalli esivõistluste tsükliks pidada üks võistlus.

Pühapäeval kohtasid jalgpallis esivõistluste tsükliks Sport ja Tallinna jalgpalli klubi V. Rõksi juhtimisel. Sügisese vilu ja tuulise ilma tõttu oli pealtvaatajaid liigagi hõredalt. Kodumaa meeskondade kohtamised ei paku enam huvi. See on tingitud kahest asjaolust. Esiteks on publik küllastunud mängudest paljude välismeeskondade esinemise läbi, kuna kodumaa seltside vahel ühe meeskonna alalise paremus tõttu rivaliteet ja publiku hasart kadunud on.

Seekordselt Klubi-Spordi kohtamisel viimane valis poole alla tuult, mis tublisti soodustas ja mängu kergelt viis Klubi poolele. Viimase kaitsel on palju tegemist vastase tõrjumisega. Sellega saadakse ka toime, milleks palju tööd ja endaohverdust tuleb teha. Spordi tormajad ei jää vabaks.

Klubi edurivi aga on paraliseeritud ega suuda Spordi kaitses läbi tungida ning löögile pääseda. Nii Spordi edurivi võib muretult ainult pealetungile mõelda poolkaitsel tublil toetusel.

Klubi ennastohverdava töö juures aga esimesel poolajal 8 min. enne lõppu Seegner tsenderdab palli ning vabaksjätud Karm kasutab juhtu, et ligemale paarkümne meetri kauguselt palli võr-

ku toimetada. Tubli vaht oleks vahest palli püüdnud.

Teisel poolajal on Klubil alla tuult kergem mängida ning sellepärast ka Tipneril on mõnikord tegemist. Tal tuleb vahest hästi pealelöödud palli püüda, mis tööga ta ka laimatult hakkama saab.

Olukord Klubi värava all ei ole sugugi hea ning mõnigi kord pääsetakse hea õnne tõttu. Ometi peab ka vahest tulema silmapilk, kus Klubi kaitseliinid natukenegi oma valvust kaotavad ning neid silmapilke varitsevadki vastased. 32. minutil Karm vabaksjäämisel lööb 2:0, kuna mõnikümmend sekundit enne lõppu Seegner viib seisu 3:0 peale, mis jääb lõputagajärjeks.

Spordil oli hea domineerida nõrgema vastasega mängides. Klubil oli tunda puudusi mõnelgi pool. Puudus löögi täpsus kui ka kiirus, mis vastasele soodustusi andis.

Edurivil ei olnud läbitungivust ja särtsu, kuna poolkaitsel liin ametis olles vastase pealetungide tagasilöömisega ei suutnud oma edurivi toetada ja sihile viia.

Esivõistluste tsükliks on mängida jäänud üks kohtamine ja nimelt Sport-Kalev. Viimaseks jäetud võistlust peetakse tuleval pühapäeval, 20. septembril, kuna 27. septembriks on määratud pidamisele Lätiga maavõistlus Riias.

Jalgpalli esivõistlused lõpule jõudmas.

Tsüklijuhi vahetus. Sport asendas TJK.

Pühapäeval, 13. skp. peetud kahe võistlusega jääb liiduklassi esivõistluste sarjas veel lõppvõistlus läinudaastase meistri Kalevi ja eksmeisteri Spordi vahel.

Võiduga TJK üle ei ole Sport siiski veel kindlustanud endale meistritiitli. Kahe-punktiline edu Kalevi ees ei tähenda teinekord jalgpallis midagi. Suure ebaõnne juures võib parim meeskond siiski kaotajana väljalt lahkuda. Mäletame selgelt läinud aastast võistlussarja, kus Spordilt viimasel hetkel, peaaegu võimatust olukorrast, hangiti meistritiitel. Ka praegu näib olevat võitja Sport, kellelt esikoha saab võtta vaid võiduga.

Kalevi võidu korral annab tabel mõlemile võrdse punktiseisu. Otsustajaks jääb väravate suhe. Silmapilgul on seis Kalevil 9:2 ja Spordil 14:2. Võiduks on tarvis Kalevil Sporti kaotusele viia.

Nii annaks Kalevi võit 1:0 Kalevile 10:2, Spordile 14:3 — võidab Kalev 30:28.

2:1 Kalevile 11:3, Spordile 15:4 — võidab Sport 44:45.

3:2 Kalevile 12:4, Spordile 15:5 — võidab Sport 60:64.

4:3 Kalevile 13:5, Spordile 17:6 — võidab Sport 78:85.

Nii siis läinudaastasel meistril oleks tarvis võita Sporti „kui-valt“, kui tahab kindlustada ka tänavuseks omale meistri nime. Igasugune teine võit Spordi üle ei võimalda seda. Kaotades aga Spordile, osutub Kalev 3. kohal, kuna TJK jääb 2. kohale. Viik nende vahel viib Kalevi võrdsele punktiseisule TJK-ga, kus koha küsimus oleneb jällegi väravate suhest.

Seis 15. septembriks:

	Kalev	Puhkekodu	Sport	T. J. K.	Võitleja	N. T. H. K.	Mängud				Väravad	Punkte	Koht
							Arv	Võite	Viike	Kaotusi			
Kalev	●	2:1		0:1	4:0	3:0	4	3	—	1	9:2	6	—
Puhkekodu	1:2	●	1:3	0:0	1:5	7:0	5	1	1	3	10:10	3	—
Sport		3:1	●	3:0	6:1	2:0	4	4	—	—	14:2	8	—
T. J. K.	1:0	0:0	0:3	●	4:1	4:1	5	3	1	1	9:5	7	—
Võitleja	0:4	5:1	1:6	1:4	●	2:3	5	1	—	4	9:18	2	—
N. T. H. K.	0:3	7:0	0:2	1:4	3:2	●	5	1	—	3	4:18	2	—

Tallinn — Pärnu 2:1

Pühapäeval peeti Pärnus järjekorralist linnadevõistlust jalgpallis Pärnu-Tallinna vahel, milline oli arvult 6. Esimene mäng peeti 1926. a. Pärnus, mil tagajärjeks oli viik 3:3. 1927. a. võitis Tallinn 3:0. 1928. ja 1929. a. võitis Pärnu kimmalgi korral 2:1. 1930. a. Tallinn 3:0. Võistlused lähevad manalasse varisenud firma „Uudise“ omaniku Ed. Sooviku, seniori rändauhinnale, millist jäädavaks omanduseks tuleb võita 3 korda järjest või 5 aastat vaheldamisi.

Mängu alustas Pärnu suure bravuuriga ja juba teisel minutil teeb ps. Mäger püüdnud löögist 1:0. Tallinn asub vastuataagile ja peagi tuleb ff. Aleviti kaudu 1:1 ja ps. Seks täiendab seisu 2:1-le. Mõlemad väravad tuleb kanda Pärnu väravahi Puistama arvele. Vahetajale minnakse seisu 2:1 juures Tallinna eduks.

Teist poolaega alustab Pärnu tubli innuga ja kogu mängupool

möödub Tallinna värava all, kuid väravaid ei lange. Publik teeb, korduvalt sõjakisa, kuid eduta, sest edurivi löögid lähevad kas latti või outi ning väravasse minevad pallid pareerib väravavaht. Matschi võitis Tallinn 2:1, kuna ülekaalus oli Pärnu.

Tallinna sildi all mängiv väikeseltside koondis esines südilt, hea oli kaitskolmik ja edurivi kasutas oma vähesed schanssid korralikult. Pärnu linnameeskond koosnes Tervise meeskonnast, ainult väravas oli esimesel poolajal Puistama ja teisel keskpoolkaitsjaks Vabrit — mõlemad Vaprustest. Pärnu meeskonna mäng oli kehva poole ja ka ebaõnn saatis kogu mängu, edurivi meeletlikku tööd teisel poolajal sai näha mitmes palés, kuid repertuaaris puudus vaid väravate tegemine ja viimaseta on ju võimata vastast võita ka kõige suuremal domineerimisel keskvaljal ning vastase värava ees.

A. P.

„VIRUMAA TEATAJA“

kõige sisukam ja loetavam leht Rakveres ja Virumaal.

„Virumaa Teataja“ suur kaastöölise võrk kindlustab uudiste värskuse ja mitmekesisuse.

„Virumaa Teataja“ kuulutused on tulutoovad, kuna nad levivad ostujõulistemas ringkondades.

Lugege „Virumaa Teatajat“.

Kuulutage „Virumaa Teatajas“.

Dalin võitis Poppi.

Läti uus rekord 10 klm. käimises ja 1000 mtr. jooksus.

Pühapäeval korraldati Läti parema kiirkäija Dalini kodukohas Volmaris rahvusvahelised võistlused, millest osa võttis ka inglane Poppe, kes Dalini võitis Londonis peetud võistlustel 2 miili peale. Inglise aeg oli tol korral 18 sekundi võrra parem.

Tasuvõistluse maaks oli 10 km., kus ka lätlane oma kindla paremuse maksma pani. Dalin oli kogu aeg juhtimisel. Ainult 14. ja 20. ringi peal inglane lühikeseks maaks surus end esikohale. Kogu maa kestis äge võistlus, mille tulemusena Dalin parandas senist Läti rekordi 1 min. 1 sek. võrra. Viimasel sirgel suudab Dalin end vastasest lahti rebida ning lõpe-

tada käimise 10-meetrilise edumaaga. Aeg on 46.47,2. Poppil 46.50,2. Kolmandaks lõpetanud Bubenko aeg oli 47.32,4, mis ka parem endisest Läti rekordist.

Londonis peetud võistlusel Dalin 7 miili käimisel tarvitas aega 53.59, seega 4 min. 56 sek. kilomeetri peale. Volmaris aga oli aeg 4 min. 40 sek.

Teise rekordi samal võistlusel püstitas Martinfeld jooksus 1000 m. peale. Ta aeg oli 2.40,2. Endine tippsaavutus kuulus Zimmermannile ajaga 2.42. Teiseks jäi Vitol — 2.43,8.

Pooletunni jooksus Motmüller kattis 8721,65 m.

Pealtvaatajaid oli ligi 2000.

Vene vähemusrahvuste 4. olümpiaad.

Neljapäeval ja reedel pidasid venelased staadionil 4-at vene vähemusrahvuste olümpiaadi. Osavõtjaid oli 60 ümber. Ilmad polnud sugugi soodsad, kuid selle peale vaatamata saavutati rahuldavaid tagajärgi.

Tagajärjed kujunesid:

A klassis:

200 m. jooks: Gaikovitsh 25,8. 100 m. eeljooks: 1) Ivanov 12,4; 2) Gaikovitsh 12,4. Kuul: 1) Timtshenko 11,74; 2) Riives 11,19. 800 m. jooks: 1) Koshkin 2.16,7; 2) Tsvetkov 2.32. 110 m. tõkkeid: 1) eeljooks: Pontikov 19,6; 2) eeljooks: Kutsar 18,8. Kõrgus: 1) Bulatov 1,55; 2) Riives 1,55. 60 m. jooks naistele: 1) Seisler 8,8. C klassis (poistele): 60 m. jooks: 1) Tsestnjakov 9,4. B klassis: 60 m. jooks: Andersen 8,2. 200 m. jooks: Tsher-

njavski 27,5. Kaugus: Bakin 5,23. Kõrgus: Seisler 1.50.

NAISED.

4x100 m. teatejooksus: Russi 1. naiskond 34,7. Kaugushüppes: Seisler 4,97 (uus vene v. r. rek.); 2) Gortseva 4,36; 3) Pillart 4,17. Kuulitõukes: 1) Baranina 8,96; 2) Seisler 7,61. Kõrgushüppes: 1) Gortseva 1,38; 2) Seisler 1,25.

Poistele C klassis: 400 m. jooksus: 1) Tsestnjakov 73,2. Kaugushüppes: 1) Vinogradov 4,11; 2) Tsestnjakov 3,82. Kõrgushüppes: 1) Tsestnjakov 1,20; 2) Vinogradov 1,15. Pesapalliviskes: 1) Rubere 46,87; 2) Vinogradov 45,47. 4x60 m. teatejooks: 1) Russi 1. meeskond 39,6. 60 m.: 1) Tsestnjakov 9,4. A klassi: 100 m.: Gaikovitsh 12,2; 2) Tsvetkov 12,8 sek.

Poola-Tschechoslovakkia kergejõustikus 79:72

100 m.: 1) Engel (Ch.) 10,7; 2) Trojanovsky (P.) 10,9; 3) Slesak (Ch.) 11,0.

200 m.: 1) Engel (Ch.) 22,4; 2) Trojanovsky (P.) 22,6; 3) Binjankovsky (P.) 22,8.

400 m.: 1) Knenicky (Ch.) 49,6; 2) Fischer (Ch.) 50,0; 3) Binjankovsky (P.) 50,5.

800 m.: 1) Dr. Drozde (Ch.) 2.00,8; 2) Knenicky (Ch.) 2.01,2; 3) Maszevsky (P.) 2.01,8.

1500 m.: 1) Kusoczinsky (P.) 4.03,0; 2) Dr. Drozde 4.05,6; 3) Slesak (Ch.) 4.07,2.

5000 m.: 1) Kusoczinsky (P.) 14,58,6; Petkievicz ei lõpetanud jooksu.

110 m. tõkkeid: 1) Novosielsky (P.) 15,6; 2) Trojanovsky (P.) 15,8; 3) Lipicky (Ch.) 16,6.

400 m. tõkkeid: 1) Kostrzevsky

(P.) 56,6; 2) Lipicky 57,0; 3) Maszevsky (P.) 57,8.

4x100 m.: Poola 43,4 (rek.); Tshehlasi diskvalifitseeriti.

Kuul: Dauda (Ch.) 15,71 (rek.); Heljasz (P.) 14,31.

Ketas: 1) Heljasz 45,09 (rek.); 2) Vonoucek (Ch.) 44,33; 3) Dauda 43,69.

Oda: 1) Mikrut I (P.) 56,01; 2) Mikrut II (P.) 55,96.

Kaugus: 1) Engel (Ch.) 6,91; 2) Hoffman (Ch.) 6,87; 3) Novak (P.) 6,83.

Kõrgus: 1) Horat (Ch.) 1,84; 2) Chmiel ja Plavszky (P.) ja Trojen (Ch.) kõik 1,79.

Teivas: 1) Koregs (Ch.) 3,80; Adamszak 360; Schneider (P.) ja Kodada (Ch.) 3,50.

4x400 m.: Poola 3.25,0; Tshehl 3.25,0.

Ilm oli külm ja vihmane.

Rootsi naiste oda 35,76 m.

Malmös peetud võistlustel Else Kiaers heitis oda 35,76 m., millega püstitas uue rootsi rekordi, mis parem 9 sm. võrra hiljuti püstitatud rekordist, mis kinnitati Ruth Svedbergi nimele.

Maaailmarekord 20 klm. käigus.

Balluti (Itaalia) püstitas Pariisis peetud võistlustel 20 km. käigus uue maailmarekordi. Aeg oli 2:03.13,0 (senine 2:03.49,0). Teiseks tuli Schwab (Saksa) ligi 100 m. järel, kolmas Green (Inglise).

Teadaanne

kõigile jalgpalli vahekohtunikele ja spordiorganisatsioonidele.

Käesolevaga teatab E. J. L. vahekohtunikude kogu, et 15. septembrist s. a. alates on maksvad järgmised muudatused jalgpalli mängu juhtimise määrustes:

1. Väravavaht võib liikuda palli käes hoides 4 sammu (seni võis liikuda 2 sammu).

2. Vale sisseviske toimetamise eest saab vastaspool omale sisseviske (aga mitte vabalöögi, nagu see seni oli).

E. J. L. V. kogu otsusi 14. septembrist s. a.:

1. Kustutada vahek. kandidaatide nimekirjast H. Paalbergi kogu korralduste mittetäitmise eest, ühtlasi äravõttes neid õiguseid, mida soodustas temale L. M. § 117.

2. Korraldada 22. skp. kell 19 E. J. L. ruumes, Uus tän. 24, katsed vahek. kandidaatide vastuvõtmiseks.

E. J. L. vahekohtunikude kogu juhatus.

Tartu Olümpia kaotas Viljandis 3:1 (1:1).

Pühapäeval, 13. sept. võistles Tartu „Olympia“ Viljandis kaitselidu spordiklubiga. Mäng oli kogu aeg kiire ja elav. Võitis Viljandi, kui parema koosmänguga meeskond. Esimese värava lõi siiski Tartu 13 min. k. a. Körve läbi. Veidi enne poolaja lõppu viigistas Viljandi p. pk. Kaur mängu. Teisel poolajal lööb Viljandi 2 väravat. Esimese 7 min. v. s. Raudsepa ja teise 20 min. sama lööduna. Seega jäi tagajäreks 3:1 Viljandi kaitsel. sp. klubi kasuks. Mängu juhtis V. Kübar täpsalt ja erapooletult.

ÜENÜTO esivõistlused.

ÜENÜTO esivõistlused jätkusid neljapäeval staadionil.

Tagajärjed kujunesid: 100 m.: 1) Gustavson 12,0; 2) Kadak 12,1.

400 m.: 1) Gustavson 59,2. Kõrgus: 1) Kuuse 160; 2) Kurvits 150.

110 m. tõkkeid: 1) Kuuse 18,1; 2) Kurvits 19,2.

Ketas (kerge): 1) Kurvits 39,74; 2) Pals 34,80.

Oda: 1) Rimmelgas 44,72; 2) Kurvits 43,21.

1500 m.: 1) Klemmer 4.39,0.

Janausch

on püstitanud uue Austria rekordi kettaheitel tagajärjega 45 m.

Viljandi koolinoorte spordivõistlused.

Viljandi maagümnaasiumi koolinoored korraldasid 8.—11. sept. traditsioonilisi sügisesi spordivõistlusi. 8. sept. peeti kergejõustiku esivõistlusi. A klassis saavutati tagajärgi:

100 m.: 1) H. Öunap — 12,9 sek.; 2) Saarik — 13,1 sek.

Kaugushüpe: 1) H. Reinbach — 5,66 m.; 2) H. Öunap — 5,58 m.

Kuulitõuge: 1) Öunap — 13,31 (uus kooli rekord); 2) Busch — 11,78 m.

Kõrgushüpe: 1) Stern — 1,40 m. (vahehüpe 1,45); 2) Köpman — 1,40 m.

Kettaheide: 1) Öunap — 38,18 m.; 2) Rõigas — 29,37 m.

Odaheide: 1) Raim — 39,00; 2) Reinbach — 38,37.

Teivashüpe: 1) Stern — 2,90; 2) Busch — 2,70.

1500 m.: Soorm — 5.24,4; 2) Köpp — 5.31,1.

Kolmikhüpe: 1) Öunap — 12,08; 2) Reinbach — 11,83.

B. klass (alla 16 a.):

60 m.: 1) Torm — 8,5 sek.; 2) Koik — 8,6 sek.

Kaugushüpe: 1) Koik — 5,10; 2) Torm — 4,82.

Kaugushüpe: 1) Koik — 1,41; 2) Rull — 1,35.

Kuulitõuge: 1) E. Kalam — 10,61. Teisi osavõtj. ei olnud.

800 m.: 1) Torm — 2.25,3; 2) Rull — 2.27,8.

A klassis oli mitmekülgseim sportlane H. Öunap — 15 punktiga, B klassis Koik — 8 punktiga.

9. sept. peeti klasside vahelist jalgpalli välkturniiri. Võitjaks tuli 4. kl. meeskond, lüües finaalis 3. klassi 2:1 (1:1). 11. sept. kohtasid maagümnaasium ja linnagümnaasium jalgpallis. Üllatuslikult võitis ühiskooli meeskond, tagajärjega 3:2 (1:2).

Peltzer löödud.

Kölnis peetud kergejõustiku võistlustel lõi sakslane Danz 800 m. jooksus kuulsalt kaasmaalase dr. Peltzeri. Danzi üllatusaeg oli 1.53,5, Peltzeril 1.56,2.

Söderholm hüppas 702 sm.

Södertäljes, Rootsis, viimasajal all peetud kergejõustiku võistlustel Söderholm hüppas kaugust 702 sm. Almi jooksis 200 m. 22,4 sek., Frendin — 3000 m. 8.58,6.

„Virulane“

on kõige loetavam ajalehti Eestis.